

ט' תמוז ה'תשע"ט 12.7.19

מגזין מס' 535

ערב שבת פרשת בלק

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייב כסנא

תכלית האהבה - עבודה מאהבה

תמליל מעובד מתוך שיעורי הרב כלב

אל לו לאדם ליפול ברוחו לנוכח העובדה שרק לעיתים רחוקות זוכים אנו לרגעי השראה והתעלות זכים. כי, כמבואר בחסידות, ההתענוגות על מתנות חסד ונדירות אלו כלל אינה מטרה לעצמה. אדרבה, לגבינו עצם הבלחת ניצוצות אור אלו בשמי חיינו היא בבחינת הוראה נוספת הנוגעת ישירות לעבודת האדם. תכלית כל הריגושים הרוחניים מבחינתנו אינה אלא הוראה בעבורנו לעשותם אמצעי בלבד - יש להתקין מהם 'כנפיי' שאר רוח שירוממו ויפיחו רוח חיים בעבודתנו שעל גבי קרקע המציאות. וכמבואר בספר התניא שרגעי ההשראה ה'יורדים' עלינו מפעם לפעם מאת ה' לא נועדו אלא לשמש לנו כ'עמודי תאורה' להאיר עבודתנו, שהדירה שאנו בונים לה' בעולם הזה התחתון לא תהא כדירת מרתף אפלולית וטחובה, כי אם דירה מוארת ומאווררת. כלומר, בעולם הזה אין השראות בחינם! כל רגע של התעלות הוא לגבינו בבחינת מעיין מים חיים שאת מימיו מחוייבים אנו להפיץ 'חוצה', על מנת להרטיב ולהמתיק על ידם את יובש קשיי היומיום ומרירות התירגול - להחיות שליחותנו בסדנת החיים...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

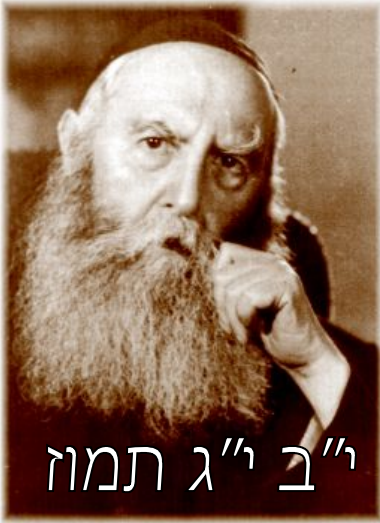

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית – לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

י"ב – י"ג תמוז: חג הגאולה

י"ב י"ג תמוז

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב בתמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה..." (ממכתב ששלח אדמו"ר הרי"צ לחסידיו לאחר שחרורו).

סיפור מאסרו וגאולתו של אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש בימי האימים של השלטון הקומוניסטי – מופת לעוז רוח וללהט חסידי בלתי נכנע. הרבי היה המנהיג היהודי היחיד שהעז להתייצב בקומה זקופה מול המשטר הדורסני ולנהל מערכת ענפה של חיי יהדות מתחת לאפו של השלטון.

הרקע

מאסרו של הרבי אירע בשנת תרפ"ז (1927), לאחר סדרת איומים ואזהרות מצד הממשל הרוסי. בעיר לנינגרד, מקום שהותו של הרבי באותם ימים, שכן המוסד של ה'יבסקצייה' (המחלקה היהודית במשטרה החשאית הרוסית, שחבריה, הקומוניסטים היהודים, פעלו בנחישות ובברוטליות להוכיח יותר מכולם את נאמנותם לשיטה החדשה. מטרתם היתה הפצת כתבי עת וספרות ברוח הקומוניזם, דוקא בקרב היהודים, תוך הטפה ותעמולה אנטי דתית. הם ערכו משפטי ראווה ובכל הזדמנות שמו את היהודי שומר המצוות, ובפרט את בחורי הישיבות, ללעג, לקלס ולשנינה, בכנותם אותם "פרזיטים", "אוכלי לחם חנם", "מוצצי לשד דמם של העמלים", וכו' וכו'). בשנת תרפ"ז, נוכחו חברי ה'יבסקצייה', לתדהמתם ולמגינת לבם, כי הולך ויורד מספר המנויים על העיתון היוצא לאור מטעמם, וכי בהתאם מצטמצמות גם ההכנסות ממכירתו. יו"ר ה'יבסקצייה' כינס אסיפה דחופה על מנת לחקור

ולגלות את הסיבה לחוסר ההצלחה. על שאלתו ענו משתתפי האסיפה פה אחד: "בעירנו מתגורר לאחרונה הרב שניאורסון. בהשפעתו גדל והולך מספר המתפללים בכל בתי הכנסת, הוא יסד 'חבורות תהילים', שיעורי גמרא ועוד. קשה לנו ללחום נגדו כי כחו רב". לשמע דבריהם, קרא היו"ר בכעס: "חייבים לסלקו מן הדרך!"

המאסר

ביום י"ד בסיון תרפ"ז, בחצות ליל, הגיעו סוכני הג.פ. או, היא המשטרה החשאית הידועה לשמצה (לימים הוחלף שמה לק.ג.ב), אל ביתו של הרבי הרי"צ לעוצרו ולהובילו למאסר בבית הכלא. בטרם עזב הרבי את ביתו, ביקש כי ימסרו לחסידים שיאמרו תהילים בבתי הכנסת ושיודיעום בשמו לבל יפריע דבר מאסרו להמשך מלאכת הקודש – יש להמשיך בפעילות, למרות הכל! ברשימותיו מתעד הרבי את התפילה שנשא למרומים כשמצא את עצמו בתא הכלא: "אנא ה', הביטה וראה בעוני עמך! הלוא לא אותי הושיבו במאסר, ולא אותי הם חפצים להעניש, כי אני מה אני, רק מה שהנני, גזע

נרעשים ומבוהלים מפקודת השחרור, מיהרו פקידי הג.פ.או המקומיים להחתימו באופן שיהיה ניכר כי העיכוב, משך מעת לעת (באיחור של כעשרים וארבע שעות), במסירת תעודת השיחרור לרבי אירע בשל יום חגם וכלל לא באשמתם...

ימי גאולה לדורות

מובן איפה גודל הקפיצה והדילוג מן הקצה אל הקצה – מעונש מוות, ה' יצילנו, ועד לשחרור גמור באופן גלוי וביד רמה. ומה גם שבהולים היו אנשי המשרד לשחרור בדחיפות, מפני חששם הגדול מקפידת הממונים עליהם ב'חלונות הגבוהים'.

י"ב – י"ג בתמוז נקבעו בקרב החסידים ומקורביהם לימי חג. בימים אלה אין אומרים 'תחנון' ומתוועדים, שבת אחים גם יחד, בנגינת ניגונים ובדברי התעוררות והתחזקות בעניני יהדות בכלל, ובלימוד והפצת מעיינות החסידות חוצה בפרט.

ממכתבים שכתב אדמו"ר הרייז נ"ע לחג הגאולה:

"...בשני ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבאים עלינו לטובה יתוועדו אנשי שלומנו, לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות, כאשר הוקבע מאת אבינו הראשון רבינו הזקן (בעל התניא). בהתוועדות זו ידברו... איש את רעהו בשבת אחים בחיזוק קביעות שיעורי הלימוד, והנני שולח להם את ברכתי כי ישא ה' פניו אליהם בגשמיות ורוחניות".

"...השתתפותי עם ידידינו אנ"ש (אנשי שלומנו) שיחיו, בכל מקום מושבותיכם להצלחה, ולהיות אתכם עמכם בהתוועדותכם בדבר חיזוק דרכי החסידות בקביעות ושמירת זמני לימודי דא"ח (דברי אלוקים חיים) ולהתעורר בקיום עניני הלימוד... אלוקיני ואלוקי אבותינו יברך את כללות אנשי שלומנו הם, ביתם, זרעם וזרע זרעם בתוך כלל אחינו בני ישראל, ה' עליהם יחיו, בכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר."

אבות קדושים ואחת האבנים אשר עמודי חצרות ה', חצרות התורה, נשענים עליהם. אנא ה'!"

הגאולה

מיד עם מעצרו החלו חסידי הרבי ומקורביו, ברוסיה ומחוצה לה, לפעול במרץ למען שחרורו. התוצאה המיידית לפעולותיהם היתה מתן פקודה שהגיעה ישירות מהשלטון המרכזי במוסקבה – להקל לאלתר את תנאי מאסרו. בעקבות זאת החלו גם להתייחס אליו בדרך פחות נוקשה. זמן קצר לאחר מכן, בשל הלחץ הצבורי והדיפלומטי על הרוסים, בוטל גזר דינו למוות בירייה והופחת לעשר שנות גלות באיי סולובקי.

הלחץ העולמי גבר והלך והביא להמתקות נוספות בעונש: תחילה הופחת עונשו לחמש שנות גלות, ולאחר מכן לשלוש שנות גלות בעיר הנידחת קאסטרומה. ביום ג' בתמוז, קודם שעלה לרכבת העושה דרכה לעיר גלותו, ולמרות הסכנה העצומה הכרוכה בדבר, נשא הרבי דברים בפני קהל רב שהתאסף במקום. בין דבריו הדגיש בלהט כי על היהודים להתחזק ביהדותם, על אף הכל! והוסיף וחזר על דברי אביו, אדמו"ר הרש"ב (רבי שלום דובער נ"ע): "לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל... רק הגוף הוא בגלות אבל הנשמה אינה בגלות, ואף אחד אינו בעל הבית על הנשמה..."

הפעילות הנמרצת לשחרורו לא פסקה גם בהגיעו לעיר גלותו. ואכן, בתוך ימים ספורים, הניבו המאמצים את הפרי המיוחל. בי"ב תמוז, הוא **יום הולדתו**, בבואו אל משרדי הג.פ.או להתראות כמדי יום לפני הפקידים להירשם אצלם כחוק, מצא הרבי את המשרד סגור לרגל יום חגם. מפי אחד העובדים (תורן לענינים דחופים שהיה במקום) נתבשר כי הגיעה זה עתה מעיר הבירה מוסקבה הפקודה לשחררו, וכי למחרת, בי"ג תמוז, לאחר שתינתן בידו התעודה הרשמית – יצא לחופשי.

דקות מספר לאחר חצות הלילה שבין שלישי לרביעי, אור לט"ו בסיון תרפ"ז, התפרצה פלוגת שוטרי ג.פ.או לביתו של האדמו"ר הריי"צ מליובאוויטש. בראש הפלוגה עמדו שני קומוניסטים יהודים צעירים, נחמנסון ולולב שמם... לקריאתו של בכיר השוטרים "מי כאן שניאורסון?" השיב להם הרבי בקור רוח "אם באתם לביתו של אדם באמצע הלילה, אתם בוודאי יודעים את מי חיפשתם; הרעש וההפחדה שלכם מיותרים לגמרי..."

הסיפור השבועי

פגישה מההשגחה

זמן רב היה כ"ק אדמו"ר הרי"צ (רבי יוסף יצחק שניאורסון) מליובאוויטש נתון למעקב הדוק של הבולשת הרוסית. מרגלים נשתלו בין חסידיו, תנועותיו נצפו ונרשמו, וכל התבטאויותיו ומעשיו תועדו בספר שחור שהתעבה ותפח.

המנהיג היהודי, שהתעלם מכל האזהרות ששוגרו אליו, והקים מערכת מסועפת של מוסדות יהודיים ברחבי המדינה, העלה את חמת השלטון ואנשי המחלקה היהודית, ה'יבסקצייה'. אלה ארבו לו וחיכו לרגע המתאים, כדי לבוא עמו חשבון על כל 'פשעיו'.

באמצע חודש אדר א תרפ"ז נסע הרבי ברכבת מלנינגרד למוסקווה. לאחר לילה של נסיעה, נכנס משמשו של הרבי לתאו ומסר לו כי הנוסע בתא השכן מבקש להיכנס ולשוחח עמו. הרבי הביע את הסכמתו וכעבור כמה רגעים הופיע האיש.

הוא קד קידת נימוסין והתיישב. "קוראים לי מארק סמיונוביץ' בשקוב", הציג האיש את עצמו. "הנני יו"ר מועצת השלטון בצ'ליאבינסק וחבר הג-פ-או (המשטרה החשאית) הכללית", הוסיף. "ואדוני?", שאל מיד, "מה שמו ותוארו?".

"שמי יוסף יצחק שניאורסון ותוארי הוא – 'יהודי'", ענה לו הרבי. לאחר הרהור קל הוסיף הרבי: "אדם יכול לשאת תארים שונים, אך כולם בני חלוף. לעומת זאת, התואר 'יהודי' הוא נצחי, שכן 'ישראל אף על פי שחטא – ישראל הוא'".

שריר דק זע במצחו של האיש. לרגע השפיל את עיניו אך מיד שב והישיר את מבטו. "נולדתי באורשה, שבאזור מוהילוב", החל לומר. "הוריי וזקניי היו חסידי

ליובאוויטש. שתי סבותיי, מצד אבי ומצד אימי, עוד הלכו ברגל אל רבותיהן בליובאוויטש – רבי מנחם מענדל (ה'צמח צדק') ורבי שמואל (המהר"ש)".

לפתע נראה היה כי העיסוק בעברו המשפחתי מכביד עליו. הוא עצר את שטף דבריו ושאל באיזה מלון במוסקווה יתאכסן הרבי. "במלון 'סטארא וורווסקאיה'", ענה הרבי. "היו בריאים והצליחו בדרככם", איחל ויצא.

כעבור יומיים, בעוד הרבי שוהה בחדרו במלון, הופיע מארק סמיונוביץ' בשקוב. הרבי קיבלו במאור פנים, והוא המשיך לגולל את סיפור חייו מהנקודה שבה עצר בפעם הקודמת. הוא סיפר כי למד בישיבה עד גיל שבע עשרה, וכי לאחר מכן זנח את דרך היהדות והצטרף למהפכנים הקומוניסטים.

לפתע נפתחה דלת החדר בפראות וארבעה אנשים התפרצו פנימה, אוחזים אקדחים שלופים. אחד מהם היה קראטוב, איש ה'יבסקצייה', שישב במשרד המלון ומשם פיקח על אורחי המלון ומעשיהם. הוא הכיר את הרבי. "האזרח שניאורסון, אתה עצור!", קרא וקצף על שפתיו. "אל תזוז ממקומך; אם תזוז אירה בך!", צעק. הרבי לא הגיב והוא המשיך בצעקותיו. "היכן חפציו? רצוני לבדוק אותם. גרישקה, סגור את הדלת!", הורה לאחד מאנשיו.

בשקוב הביט בנעשה ונראה כמתאמץ להתאפק. קראטוב הורה לחבריו לבדוק את החדר ביסודיות. השלושה החלו להפוך את חפציו של הרבי ולפזרם על הרצפה, בעוד קראטוב עצמו מתיישב בגסות על כיסא ומספר כיצד רתם באמצ'סלב עירו שני רבנים לעגלה טעונה זבל והריצם ברחובות העיר עד שאפסו כוחותיהם. "אנחנו הצעירים הנאורים, חברי תנועת ה'קומסומול'

בידיהם כל תעודה. "עליכם לסור מחר למשרד הג-פ-א, אל החוקר ירמלוב", אמר להם.

כשחזר קראטוב והתעודה בידו, הורה לו בשקוב לגשת גם כן למחרת אל החוקר ירמלוב במשרדי הג-פ-א, כדי שהלה "ירענן את זיכרונך בכל הקשור לחוקי הביקורים והחיפושים אצל אזרחים".

קראטוב החל להתנצל ולבקש על נפשו, אך בשקוב שילח אותו ואת חבריו בבז מהחדר. לאחר צאתם, התנצל בשקוב לפני הרבי באומרו כי אלה צעירים שדעתם קלה. הרבי נפרד ממנו לשלום, וכשהדלת נסגרה עמד להתפלל תפילת ערבית. הוא ידע שאילוא המפגש המפתיע שזימנה לו ההשגחה העליונה, יומיים קודם לכן, ברכבת, הערב הזה היה מסתיים אחרת לגמרי...

אך הצלה זו היתה זמנית בלבד. ארבעה חודשים לאחר מכן, בט"ו בסיון, נאסר הרבי. השלטונות רצו למצות איתו את הדין, אך בחסדי ה' שוחרר הרבי לחופשי כעבור פחות מחודש. בי"ב בתמוז התבשר על השחרור ולמחרת, בי"ג בתמוז, יצא לחירות.

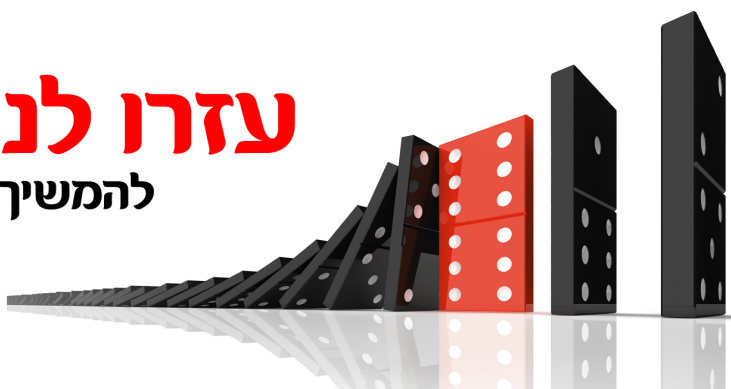
(תנועת הנוער הקומוניסטית), נעשה בכם שְמוֹת ונעקרו את הרבנים הפנטיים מהשורש... לפניך שתי ברירות - למות מכדור רובה או להירקב באיי סולובקי"...

לפתע, כאילו לראשונה הבחין קראטוב בבשקוב, והחל להשתלח גם בו. "עמוד, חבר, ונבדוק גם את כיסיך. אולי אתה אחד משליחיו של האזרח שניאורסון לבנות מקוואות ותלמודי תורה, או לתמוך באנטי מהפכנים!"... זה היה הרגע שבו פקעה סבלנותו של בשקוב. הוא קם ממקומו, הסיר את כובעו מעל ראשו וזרק לעבר קראטוב וחבריו מילה כלשהי, תוך הצגת תעודה שהוציא מכיסו. פניו של קראטוב חווירו כסיד. הוא ושלוש מלווי נסוגו באימה לאחור ונצמדו לקיר.

"גש אליי והצג את תעודתך", הורה בשקוב לקראטוב בקול קר כקרח. האחרון היה מבוהל ומבולבל לגמרי. "התעודה... השארתי אותה במשרדי..." גמגם. בשקוב הורה לו למהר למשרדו ולהביא משם את התעודה. גם מהאחרים דרש לראות תעודות, אך הם הודו שאין

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד')

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת בלק

"ויפתח ה' את פי האתון"

רכוב על אתונו, יוצא בלעם עמם לדרך. נכונותו והתלהבותו לקלל את עם ישראל מכעיסה את ה' ובדרכו מציב האלוקים מלאך ובידו חרב שלופה. למראה המלאך נוטה האתון המבוהלת מן הדרך אל השדה, ובלעם, שאינו מבחין בנוכחותו של המלאך הרוחני, מכה את אתונו להחזירה לדרך. המלאך שב ומתייצב במשעול הכרמים הצר. עתה, כשאין לאתון להיכן לסטות, היא נצמדת אל הקיר מפחד המלאך, ובתוך כך נלחצת רגלו של בלעם, והוא, בחמת זעמו, מוסיף להכותה.

ושוב מתייצב כנגדו המלאך, והפעם במקום צר מאד שאינו מאפשר כל מעבר. עתה, רובצת האתון המפוכדת על מקומה, ובלעם חוזר ומכה בה בכעס רב. אזי, מתחולל פלא: ה' פותח את פי האתון, והיא מתמרמרת כנגדו על היותה מוכה למרות נאמנותה רבת השנים לאדונה. בכעסו עונה בלעם לאתונו כי היה הורגה לו היתה בידו חרב. והנה, בתוך כך, נפקחות עיני בלעם והאלוקים חושף בפניו את נוכחות המלאך. נפעם ממהר בלעם להשתחוות. המלאך מוכיחו על הכאת האתון שהצילה אותו ממות, באומרו כי הוא, בלעם, חייב מיתה ולא אתונו. מזועזע ומפוחד מבקש בלעם לשוב על עקבותיו אלא שהמלאך פוקד עליו להמשיך עם המשלחת, ומוסיף ומזהירו לבל יעיז לדבר אלא את אשר יאמר לו ה'.

פותח פיו לקלל ונמצא מברך

בצאתו לקבל את פני אורחו להביאו לארצו מואב,

ממלכות מואב ומדין ובלעם הרשע

בלק בן צפור, מלך מואב, עוקב בדריכות ובחרדה אחר מסעות הכיבוש והניצחונות של עם ישראל בדרכו לארץ. לבו מתמלא בחשש כבד כי הנה מתקרב תורו. במצוקתו הוא פונה לעם השכן השנוא עליו, מדין, להצטרף אליו במאבק נגד בני ישראל.

שליחים נכבדים נשלחים מטעם שתי הממלכות אל בלעם בן בעור, הנביא והמכשף, לבקש עצתו בנוגע לאיום הנשקף לו מבני ישראל והאם יאות לקללם.

בשומעו את בקשתם אומר בלעם לשליחים כי עליהם להמתין לתשובתו עד הבוקר, כיון שבמהלך הלילה ישמע את אשר יאמר לו ה' בענין זה.

באותו לילה מתגלה האלוקים אל בלעם ומצוהו "לא תלך עמהם, לא תאור (=תקלל) את העם, כי ברוך הוא". עם בוקר מודיע בלעם לאנשי המשלחת אשר האלוקים אסר עליו לילך עמהם.

בלק בן צפור אינו מוותר ומוסיף ושולח שליחים נכבדים מהראשונים ובפיהם הבטחה כי באם יאות לקלל את בני ישראל יזכה בלעם בעושר רב. בלעם מסביר למשלחת הנכבדה, כי בעד כל הון שבעולם לא יוכל להפר את הציווי העליון. אלא שבכל זאת מציע הוא להם כי גם הפעם ימתינו אצלו עד בוקר, אולי ישתנה משהו בינתיים.

בלילה אומר הקב"ה לבלעם: "לך אתם, ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תדבר".

והגאולה העתידה, שגם היא מרומזת דוקא בנבואת בלעם: "אראנו ולא עתה, אשורנו ולא קרוב. דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל, ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת...."

עצת בלעם הרשע וגבורת פנחס בן אלעזר

עתה מספרת התורה: "וישב ישראל בשיטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב". משנכשל בלעם בשליחותו, מפצה הוא את בלק ב"עצה טובה". על פי עצתו, בנות מואב תתהוללנה עם בחורי ישראל החונים בגבול ארצן, ובתוך כך יושפעו גם הם לדבוק באליליהן. בלק שומע לעצתו ושולח את בנות מואב ובתוכן בתו לפתות את בחורי ישראל. בחרון אפו, מצוה ה' את משה להוקיע את המתפתים שנכשלו בעבודת האליל 'בעל פעור'. משה מעביר מיד את המסר לשופטי ישראל: "הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור".

לשיא ההידרדרות והחוצפה מגיע דוקא זמרי בן סלוא מנשיאי ישראל הבועל את כזבי בת צור המדיינית לעיני משה והעם כולו.

במבוכה הכללית שמשתררת בעם, קם לפתע פנחס בן אלעזר (נכדו של אהרן הכהן) ובקנאתו את קנאת ה' נוטל הוא רומח בידו ונכנס אל האהל בעקבות החוטאים. שם דוקר הוא את הישראלי והמדיינית בעיצומו של מעשה חוצפתם.

מעשה גבורתו של פנחס מביא להפסקת המגיפה הקשה שהחלה משתוללת בעם וכבר הפילה חללים רבים, ככתוב "ויהיו המתים במגיפה ארבעה ועשרים אלף".

מתנפצת התקווה הגדולה שתלה בלק בבלעם ומתחלפת בתחושת כעס ואכזבה. בלעם שוב מבהיר לבלק, כי אינו עומד כלל ברשות עצמו, וכי אינו יכול לדבר אלא את אשר יצוה אותו האלוקים. ובכל זאת, בקוותם כי יתרצה האלוקים, מקריבים שניהם בקר וצאן בקריית חוצות. למחרת פוקד בלעם על בלק להכין שבעה מזבחות בבמות הבעל, עליהם יוקרבו שבעה פרים ושבעה אילים. אולם, משאך פותח בלעם את פיו לקלל... והנה נמצא פיו מברך ומהלל את עם ישראל.

בלק מנסה שוב. הוא מביא את נביא האומות למרומי שדה צופים הצופה על מחנה עם ישראל החונה בגבולו. שם מקריבים הם קורבנות פעם נוספת, אלא שגם הפעם אין מועילות כל תחבולותיו ובלעם נמצא שוב מברך. לאחר נסיון שלישי נוסף, ב'ראש הישימון', שגם הוא אינו צולח, מגרש בלק בכעס את בלעם מעל פניו ושולחו מבויש חזרה לביתו.

בין הברכות והעתידות הנשמעות ברוח הנבואה מפיו של בלעם, מוצאים אנו כמה ענינים נעלים ויסודיים המבטאים את מהות העם היהודי: "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב" – נבואה המבטאת את יחודו וסגולתו של עם ישראל מכל העמים; "לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל" – ביטוי ליחס של קרבה עצמית ואהבה מיוחדת מצד ה' לכל אחד ואחת מבני ישראל; "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא"; וכן: "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל", וכהנה ברכות רבות נוספות. ועיקר העיקרים, כמבואר בדברי הרמב"ם בספר 'היד החזקה', הנבואה וההבטחה אודות ביאת מלך המשיח

הצניעות של עם ישראל

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"וירא את ישראל שוכן לשבטיו" (במדבר כד, ב)

לאחר שתי פעמים שבהן ניסה בלק להביא את בלעם לידי כך שיקלל את ישראל, ואילו הקב"ה שם בפיו דברי ברכה מופלאים – לקחו בלק אל ראש הפעור. בלעם צפה משם על עם ישראל, "וירא את ישראל שוכן לשבטיו", ובעקבות זאת "ותהי עליו רוח אלוקים". מה ראה בלעם שגרם לאותה השראה של "רוח אלוקים" עליו? מפרש רש"י, שהוא ראה שני דברים: (א) "ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין". (ב) "ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה, שלא יציץ לתוך אוהל חברו".

צניעות המשפחות

שני הדברים הללו שראה בלעם בעם ישראל, הביאו אותו לקריאת התפעלות: "מה טובו אוהליך יעקב, משכנותיך ישראל". כשאמר "מה טובו אוהליך יעקב", התכוון לבטא את התפעלותו מכך ש"ראה פתחיהן שאינן מכוונין זה מול זה; וכשאמר "משכנותיך ישראל", התכוון לעובדה ש"כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין".

שתי המעלות הללו מביאות לידי ביטוי את הצניעות הגדולה של עם ישראל. המעלה הראשונה היא: "מה טובו אוהליך יעקב" – שפתחי האוהלים בעם ישראל אינם מכוונים זה כנגד זה, כדי לשמור על הצניעות של כל משפחה ומשפחה.

שמירת הייחוס

למעלה מזה היא המעלה של "משכנותיך ישראל" –

שכל שבט ושבט שמר על ייחוסו. הדבר מעיד על הזהירות הגדולה של בני ישראל בצניעות, עד שידעו בוודאות את "ספרי ייחוסיהם ועדי חזקת לידתם", ולא התערבבו זה בזה. וכשראה בלעם מעלה זו, התפעל ביותר, עד ש"עלה בלבו שלא לקללם".

מכל זה אנו למדים עד כמה גדול ענין הצניעות, ועד שאפילו דבר קל, כמו כיוון הפתחים, שלא יהיו זה כנגד זה, בכוחו לפעול אפילו על בלעם הרשע שלא יקלל את עם ישראל, אלא שיברכם בברכה הגדולה: "כנחלים נטיו וגו'".

הפיכת הקללה

אל יאמר אדם שצריך להיזהר רק בדבר גדול ועיקרי בצניעות, כעין זה ש"כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין", ואילו בפרט קל ביותר אין הכרח לדקדק. יש לדעת שגם פרט זה חיוני ועיקרי, עד שבכוחו להפוך כל דבר שלילי לתכלית הברכה.

ועדיין יש מקום לפיתוי היצר, שהדבר אמור רק בדרך התנהגות קבועה, אבל כשמדובר בהתנהגות זמנית וארעית, אין הכרח לדקדק בכל פרט קטן של דיני הצניעות. על כך באה ההוראה, שגם כשבני ישראל נמצאים ב"אוהליך", באוהל ארעי (וכמו כן כשנמצאים בדירות עראי במקומות הנופש בימי הקיץ) – חיוני להיזהר בכל פרט של דיני הצניעות. כשנזהרים בזה, הופך הקב"ה את כל הענינים השליליים לתכלית הברכה, ועד לייעוד השלם של "משכנותיך" – שיחזיר הקב"ה את משכנו, את בית המקדש, שירד ויתגלה והקב"ה ישכון בו לעד ולעולמי עולמים.

להפוך את הרע לטוב

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

נחת רוח למעלה

פרשת בלק

עבודת ה' מתחלקת לשני סוגים: עשיית טוב, והפיכת הרע לטוב. לימוד התורה וקיום המצוות – הם עשיית טוב בטהרתו. אך כאשר יהודי נלחם עם הרע, עד שהוא הופך אותו לטוב – זהו סוג שני בעבודת ה', שיש ממנו נחת רוח רבה למעלה.

כזאת היא, למשל, עבודת התשובה, שהופכת זדונות לזכויות ושמרוממת את בעל התשובה לדרגה כה עליונה, שאפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד שם.

לסוג זה של עבודת ה' רומזת התורה כאשר היא קוראת פרשה בתורה על שמו של בלק. בלק של התורה אינו זה הרשע, אלא בלק שנתברר וניתקן, עד שממנו יוצאת מלכות דוד ומלכות המשיח. בלק מסמל אפוא את הפיכת הרע לטוב, עד לשיא הטוב.

לא להתעצב

בכך גם טמונה הוראה לכל יהודי: לפעמים, כשיהודי עושה חשבון נפש בדבר מצבו האישי ומוצא שלא התנהג כראוי לבנו יחידו של הקב"ה, עלול הוא להיתפס לעצבות ולייאוש. אומרת לו התורה: אפשר להתגבר על הרע ואפילו להפוך אותו לקדושה, עד לתכלית הקדושה.

וכך, גם כאשר רואים יהודי שני, שבמבט ראשון הוא נראה כמי שנכרת ונותק חלילה מהקב"ה, צריך לדעת שהכוונה בזה היא, שיתהפך לטוב, עד שיגלה את ניצוץ משיח הקיים בו, ויקרב בכך את ביאת משיח צדקנו והגאולה האמיתית והשלימה.

על יסוד הנאמר במשלי "שם רשעים ירקב", הורו חז"ל, שאל לו לאדם לקרוא לבנו שם של אדם רשע. זאת, כדי שלא להנציח שם של רשע. לאור זאת מתעוררת תמיהה גדולה על פרשתנו, שנקראת על שמו של בלק הרשע.

אכן, גם פרשת קורח קרויה על שם חוטא, אך אי אפשר כלל להשוות בין קורח היהודי, שבניו חזרו בתשובה (ככתוב: "בני קורח לא מתו"), ושבסופו של דבר אף הוא חזר בתשובה, לבין בלק, שהיה גוי רשע, שונא ישראל "יותר מכל שונאים" (כדברי המדרש). איך ייתכן אפוא שפרשה שלימה בתורה נקראת על שמו של רשע זה?!

אבי המשיח

בלק מסמל כריתה וניתוק מהקדושה. השם בלק הוא מלשון "בולקה", שמשמעותו כריתה ומוות. ומצד שני, השל"ה אומר, שבלק היה חכם גדול (יותר מבלעם) וידע את שלשלת היחס של מלכות ישראל, "שהוא מלכות בית דוד ומשיח, וידע כי זה העצום יבוא ממנו". ואכן, רות המואבייה, שממנה יצא דוד המלך ושמזרעה יהיה המשיח, היתה מצאצאיו של בלק!

מתוך כך נראה, שבלק מציין סוג מיוחד של אור הקדושה – קדושה שנובעת מהפיכת הרע לטוב והמר למתוק. בראשיתו היה בלק ניגודה של הקדושה וסימל את הכריתה והניתוק ממנה, אבל בסופו של דבר יצאה דוקא ממנו הקדושה העליונה ביותר – דוד המלך ומשיח צדקנו.

חסידות על הפרשה בלק

פרשת בלק שם הפרשה

פרשתנו נקראת על שמו של בלק, לא על שמו של בלעם, שכן בלק היה היועץ והיוזם, והוא הכניס את בלעם לענין. לומר לך, שגם בנתינת עצה בלבד יש להיזהר זהירות רבה.

(שיחת ש"פ בלק תשל"ג)

הגנה מפני השפעה שלילית במסווה מתחסד

וישלח מלאכים אל בלעם בן בער (כב,ה)

נאמר בספרים שבלעם ועמלק שייכים זה לזה. וסימנך: כשכותבים 'בלעם' ומתחתיו כותבים 'עמלק', אזי בצד הימני ייקרא 'בלעם', ובצד השמאלי ייקרא 'עמלק'.

בל / עם

עמ / לק

שניהם, עמלק ובלעם, רומזים לאדם המחטיא את חברו במעטה של צדקות ויראת שמים. עמלק, שהיה מבני בניו של עשו, טוען הרי כי מיוחס הוא, נכד לאבות הקדושים אברהם ויצחק; ובלעם היה מבני בניו של לבן,

שטען "הבנות בנותי והבנים בני" – גם הוא טוען שיש לו שייכות לבית ישראל.

העצה נגד השפעתו של אדם כזה היא התחזקות באהבת ה' ויראתו. וסימנך – גם בשתי המילים 'אהבה' ו'יראה' ישנה דוגמת אותו רמז שבתבות 'בלעם' ו'עמלק':

יר / אה

אה / בה

(לקוטי שיחות כרך ב עמ' 338)

יש לגלות האוצרות שבכל יהודי מי מנה עפר יעקב (כג,י)

בארץ טמונים אוצרות יקרים ונפלאים (עד היום לא עמדו החוקרים אלא על "אפס קצהו ושמך מינהו" מאוצרות אלו, וישנם אין ספור דברים רבים מגוונים ועצומים שעוד עתידים להתגלות), אך יש צורך בעבודה וגייעה רבה כדי לגלותם. לכן נמשלו ישראל לעפר, שכן בכל יהודי טמונים אוצרות יקרים של אמונה, אהבה ויראה, אלא שיש לעמול ולהתייגע כדי לגלותם.

(כתר שם טוב (הוספות) סימן מד)

מיליוני צפיות – באתר, ביוטיוב
ובפייסבוק - בקרו אותנו:

www.tanyaor.com

סדר התנ"ך

עודה ראשונה לנפוש

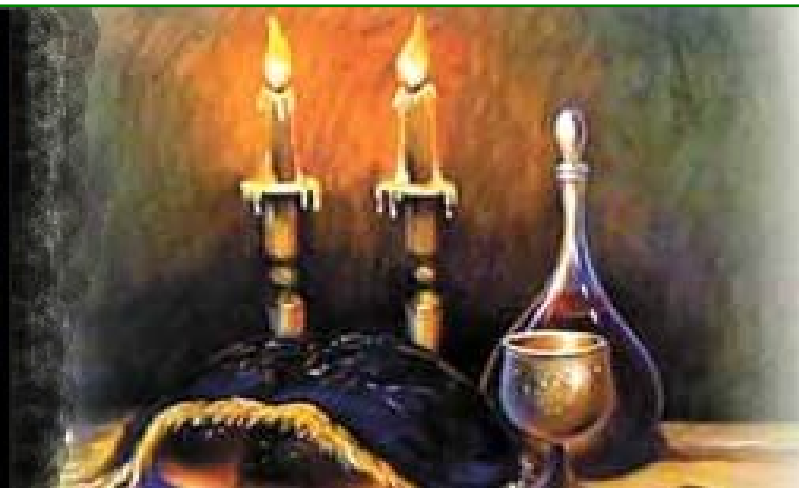
שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	כניסת השבת	עיר (שעון קיץ)
20:28	19:12	י-ם
20:31	19:27	ת"א
20:32	19:20	חיפה
20:29	19:28	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון